

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ – ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Δ. Κουης⁽¹⁾, Φ. Τσιμπόγλου^(1,2), Α. Παλαιός⁽¹⁾, Α. Φραγκούλη⁽¹⁾, Φ. Ευθυμίου⁽¹⁾, Π. Γιούρδα⁽¹⁾, Γ. Βουγιουκλής⁽³⁾

⁽¹⁾ Ομάδα Υλοποίησης Συλλογικού Καταλόγου, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα, Ζωγράφου, Ελλάδα fkouis@telecom.ntua.gr, ftsimp@ucy.ac.cy, appalaios@yahoo.gr, taspro@central.ntua.gr, angeliki@central.ntua.gr, feuthim@central.ntua.gr

⁽²⁾ Πανεπιστήμιο Κύπρου / Διευθυντής, Συντονιστής Υλοποίησης Συλλογικού Καταλόγου, Κύπρος ftsimp@ucy.ac.cy

⁽³⁾ Elidoc, Τεχνικός Διευθυντής, Αθήνα, Περισσός, Ελλάδα gvoug@elidoc.gr

1 Περίληψη

Η δημιουργία του φυσικού Συλλογικού Καταλόγου αποτέλεσε μια αρκετά επίπονη εργασία κατά την διάρκεια του τελευταίου χρόνου. Παρόλο που το φυσικό αντικείμενο του ΣΚ σε σχέση με τον αριθμό των βιβλιοθηκών καλύφθηκε πάνω από 50%, ο ρυθμός ενσωμάτωσης νέων βιβλιοθηκών δυστυχώς δεν υπήρξε ικανοποιητικός. Φυσικά εδώ θα πρέπει να τονίσουμε ότι ο ΣΚ ως διαδικασία λήψης επεξεργασίας και ενσωμάτωσης των εγγραφών έχει αποκτήσει και το ρόλο του εξαντλητικού ελέγχου της τεχνικής αρτιότητας και εν μέρη της ποιότητας τους με άμεση ανάδραση των αποτελεσμάτων προς την τοπική βιβλιοθήκη. Επιπλέον, η ομάδα του ΣΚ έχει διευρύνει τις δραστηριότητες της σε πακέτα εργασίας της Οριζόντιας Δράσης, όπως ο Θησαυρός, οι Επιτροπές Καταλογογράφησης, ο Διαδανεισμός, η κεντρική μηχανή metasearch της Heal-Link καθώς και σε θέματα διαγωνισμών υλικού και λογισμικού.

Στην παρούσα εργασία θα παρουσιαστούν αναλυτικά τα επιτεύγματα της τελευταίας χρονιάς αλλά και οι λόγοι καθυστέρησης, καθώς και οι δράσεις που έχουν αναληφθεί για την επιτάχυνση των διαδικασιών και την ολοκλήρωση του έργου ΣΚ. Τέλος, θα πραγματοποιηθεί μια εκτενής περιγραφή των δραστηριοτήτων της Οριζόντιας Δράσης ανά κατηγορία, όπως αυτές αναφέρθηκαν προηγουμένως, καθώς και ότι αφορά τον μελλοντικό σχεδιασμό για τον τελευταίο χρόνο του έργου

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Συλλογικός Κατάλογος, Διαδανεισμός, Θησαυρός, Επιτροπές Καταλογογράφησης, MetaSearch

ABSTRACT

The creation of a Physical Union Catalogue constitutes a big technical challenge and simultaneously a challenge for the qualitative upgrade of the services provided by the Hellenic Academic Libraries. The qualitative upgrade consists of the unification of the existing electronic catalogues and the creation of an Interlibrary Lending System for the members of Hellenic Academic Libraries Network.

The inhomogeneity of the information systems that we meet in the field of the Hellenic Academic Libraries constituted the most difficult issue in the implementation of Physical Union Catalogue. Nevertheless, the coordinated efforts of the Central Team of the

Union Catalogue and the supporting firm have yielded important results. The experimental base of Collective List is currently consisted of 9 (out of 37) collections. The number of records exceeds the 450.000 (as on 10/7/2005), and the prospect is to incorporate at least 20 libraries until the end of year with more than one million records originated from 5 different systems.

This paper intends to inform on the stages that are followed for the incorporation of a collection and presents the conclusions that are coming out. Moreover the activities that have been undertaken aiming at the creation of a collaboration network between the academic libraries are presented. Indicatively the following are reported: the definition of persons in charge per institution, the creation of an electronic forum for specialised Discussion Groups and the definition of Permanent Committees for Descriptive and Subject Cataloguing. The final objective remains the maximisation of the level of quality of the offered services in the libraries and in the final user.

KEYWORDS: Physical Union Catalogue, Catalogues Unification, Libraries Cooperative network

1.1 Εισαγωγή

Έχοντας προδιαγράψει την μεθοδολογία υλοποίησης του ΣΚ στις [1],[5],[6],[7],[8] και [λείπει το 15 συνέδριο], καθώς και τα οφέλη που θα προκύψουν από την ολοκλήρωση του [2][3][4][9][10], στην παρούσα εργασία παρουσιάζουμε στατιστικά αποτελέσματα σε σχέση με την πορεία ενσωμάτωσης ηλεκτρονικών συλλογών από τις κατά τόπους βιβλιοθήκες. Πρώτου όμως θα παρουσιαστεί η κατάσταση σε σχέση με τα τεχνικά θέματα και προβλήματα που έχουν παρουσιαστεί. Επιπλέον θα παρουσιαστεί η λίστα των βιβλιοθηκών που ανταποκρίθηκαν με την αποστολή της συλλογής τους για ενσωμάτωση στον ΣΚ, αλλά και ποιες απομένουν για την ολοκλήρωση του έργου. Τονίζετε ότι ο ΣΚ έχει ήδη στην διάθεση του όλα τα εργαλεία (μετατροπείς, λογισμικό αυτοελέγχου κτλ.) για την ολοκλήρωση του έργου, οπότε και όλες οι συλλογές μπορούν να ενσωματωθούν όποτε το θελήσουν. Η δράση για την δημιουργία και την ολοκλήρωση του ΣΚ έδωσε την ευκαιρία στον έλεγχο για την τεχνική αρτιότητα των ηλεκτρονικών συλλογών των βιβλιοθηκών-μελών αλλά και στην εκτέλεση ενός πρώτου ποιοτικού ελέγχου των εγγραφών. Ήδη πολλές από τις βιβλιοθήκες που απέστειλαν τις εγγραφές τους στην κεντρική ομάδα του ΣΚ, ανατροφοδοτήθηκαν με πληροφορίες σχετικά με την πληρότητα των εγγραφών τους και τυχόν ελλείψεις και πιθανά λάθη. Ανάλογα με την έκταση των προβλημάτων ήταν και η καθυστέρηση στην ενσωμάτωση στον ΣΚ.

Κατά την διάρκεια του χρόνου η ομάδα εργασίας του ΣΚ επέκτεινε τις δραστηριότητες της και σε άλλες δράσεις της Οριζόντιας Δράσης, όπως οι Ομάδες Διαρκούς Καταλογογράφησης, ο Θησαυρός, το θέμα του Διαδανεισμού και η δημιουργία μηχανής μεταναζήτησης (meta-search) σε κεντρικό επίπεδο για τα ηλεκτρονικά περιοδικά της κοινοπραξίας και τον ΣΚ. Για το λόγο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστεί αναλυτικά σε ξεχωριστές παραγράφους η πρόοδος σε καθέναν από αυτούς τους τομείς. Τέλος σημειώνετε ότι έχουν ολοκληρωθεί με επιτυχία οι αντίστοιχοι διαγωνισμοί, τόσο για την παραλαβή νέου εξοπλισμού και λογισμικού για την εκτέλεση των παραπάνω έργων, δράση που και πάλι την επιτέλεσε η κεντρική ομάδα του ΣΚ.

1.2 Ελληνικός Συλλογικός Κατάλογος

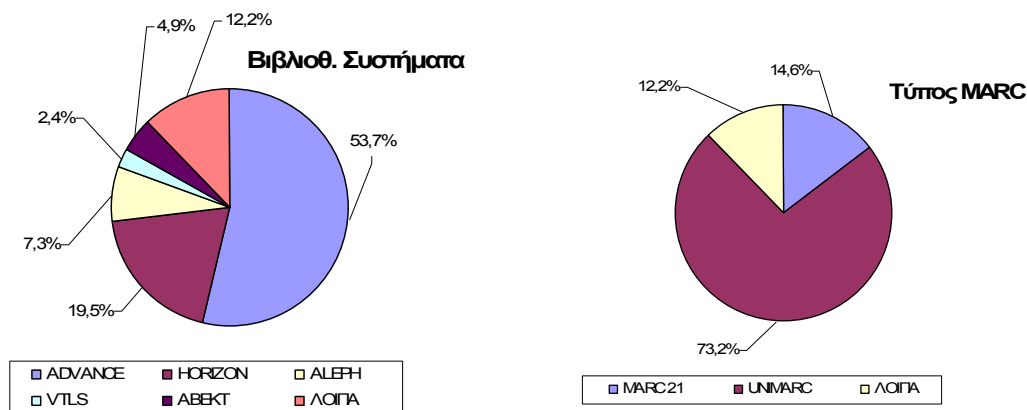
Στις παραγράφους που ακολουθούν θα παρουσιαστούν η πορεία του φυσικού αντικειμένου, οι τεχνικές λεπτομέρειες υλοποίησης καθώς και ο μελλοντικός προγραμματισμός

1.2.1 Πορεία Φυσικού Αντικειμένου

Στον τελευταίο χρόνο ολοκληρώθηκε η ανάπτυξη των εφαρμογών μετατροπής των εγγραφών των τοπικών συλλογών για όλα τα βιβλιοθηκονομικά συστήματα του Ελλαδικού χώρου. Πιο συγκεκριμένα, ο ΣΚ είναι σε θέση να δεχτεί εγγραφές τόσο από συστήματα ADVANCE, ALEPH, ABEKT, HORIZON και VTLS. Παραμένει σε εκκρεμότητα η μετατροπή εγγραφών στο κατάλληλο format από συστήματα με MARC 21, τα οποία καταλαμβάνουν σχετικά μικρό ποσοστό. Ο πίνακας που ακολουθεί εμφανίζει αναλυτικά τις βιβλιοθήκες που συμμετέχουν στην δημιουργία του ΣΚ, λεπτομέρειες σχετικά με τα πληροφοριακά τους συστήματα, καθώς και το αν έχουν ενταχθεί ή όχι στον ΣΚ.

	Βιβλιοθήκη	Σύστημα	Τύπος MARC, Character Set Ταξινόμικό	Παραλαβή Αρχείου	Εισαγωγή στον ΣΚ
1	Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC	Ναι	Ναι
2	Ακαδημία Αθηνών	ADVANCE	UNIMARC, UNICODE, DDC	Ναι	Ναι
3	Πανεπιστήμιο Πατρών	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC	Ναι	Ναι
4	Ιόνιο Πανεπιστήμιο	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC	Ναι	Ναι
5	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC	Ναι	Ναι
6	Πανεπιστήμιο Κύπρου	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC	Ναι	Ναι
7	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC	Ναι	Ναι
8	Πάντειο Πανεπιστήμιο	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC	Ναι	Ναι
9	ΤΕΙ Σερρών	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC	Ναι	Ναι
10	ΤΕΙ Πάτρας	ABEKT	UNIMARC, UNICODE, DDC	Ναι	Ναι
11	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	ADVANCE	UNIMARC ΕΛΟΤ LCCS	Ναι	Ναι
12	ΤΕΙ Καλαμάτας	ADVANCE	UNIMARC, ANSEL, DDC	Ναι	Ναι
13	ΕΜΠ	ALEPH	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC	Ναι	Ναι
14	ΤΕΙ Ηπείρου	ADVANCE	UNIMARC ΕΛΟΤ DDC	Ναι	Ναι
15	ΤΕΙ Πειραιά	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC		Όχι
16	ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC		Όχι
17	Πολυτεχνείο Κρήτης	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, LCCS	Ναι	Ναι
18	ΤΕΙ Λαμίας	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC		
19	ΤΕΙ Χαλκίδας	ADVANCE	UNIMARC, ANSEL, DDC	Ναι	Ναι
20	ΕΑΠ	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC	Ναι	Ναι
21	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	ADVANCE	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC		Όχι
22	Πανεπιστήμιο Κρήτης	ALEPH			Όχι
23	Παν. Αθηνών	HORIZON	UNIMARC, CP1253, ΔΙΑΦΟΡΑ	Ναι	Όχι
24	Γεωπονικό Πανεπιστήμιο	ALEPH	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC		Όχι
25	Πανεπ. Μακεδονίας	HORIZON	MARC21, ISO_8859-7, LCCS		Όχι
26	Πανεπιστήμιο Πειραιά	HORIZON	MARC21, UNICODE, DDC		Όχι
27	Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	HORIZON	UNIMARC, CP1253, ΔΙΑΦΟΡΑ		Όχι
28	ΤΕΙ Καβάλας	HORIZON	UNIMARC, CP1253, ΔΙΑΦΟΡΑ		Όχι
29	ΤΕΙ Λάρισας	HORIZON	UNIMARC, UNICODE, DDC		Όχι
30	ΤΕΙ Μεσολογγίου	ABEKT	UNIMARC, UNICODE, DDC		Όχι
31	Εθνική Βιβλιοθήκη	HORIZON	UNIMARC, UNICODE, DDC		Όχι
32	Χαροκόπειο	HORIZON	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC		Όχι
33	ΤΕΙ Κρήτης	ALEPH	MARC21, UNICODE, LCCS		Όχι
34	ΑΠΘ	HORIZON	MARC21, CP1253, LCCS		Όχι
35	ΤΕΙ Θεσσαλονίκης	VTLS	MARC21, UNICODE, DDC		Ναι
36	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	HORIZON	UNIMARC, ΕΛΟΤ, DDC		Όχι
37	ΤΕΙ Αθηνών	HORIZON	Υπό προμήθεια		
38	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Νέο Ίδρυμα			
39	Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδος	Νέο Ίδρυμα			
40		Υπό έγκριση η αίτηση για προσχώρηση στον ΣΕΑΒ			
41		Υπό έγκριση η αίτηση για προσχώρηση στον ΣΕΑΒ			

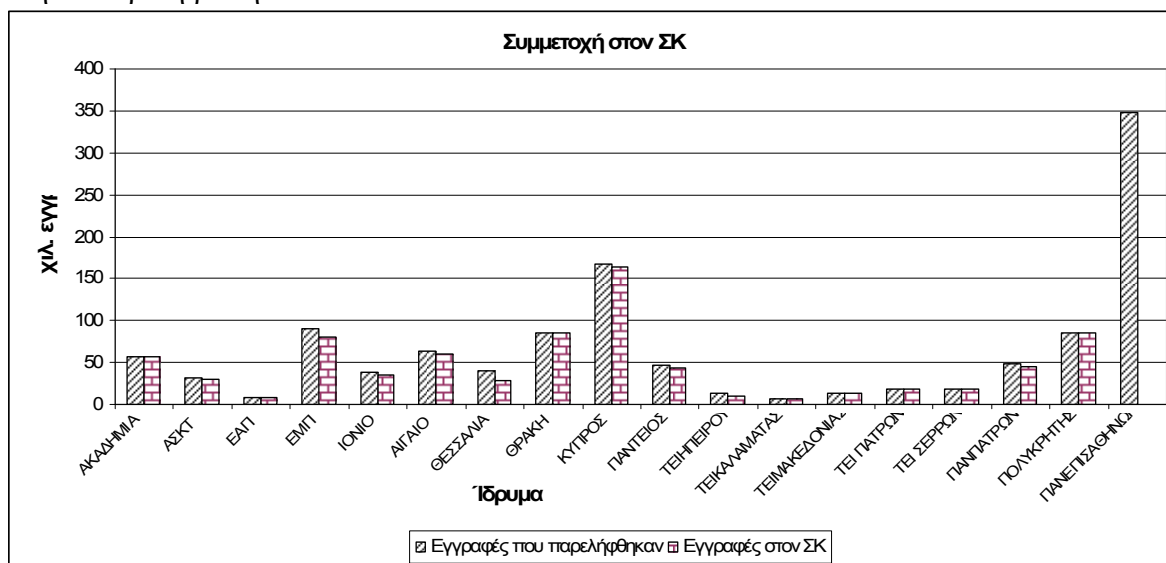
Πίνακας 1. Βιβλιοθήκες που συμμετέχουν στον ΣΚ

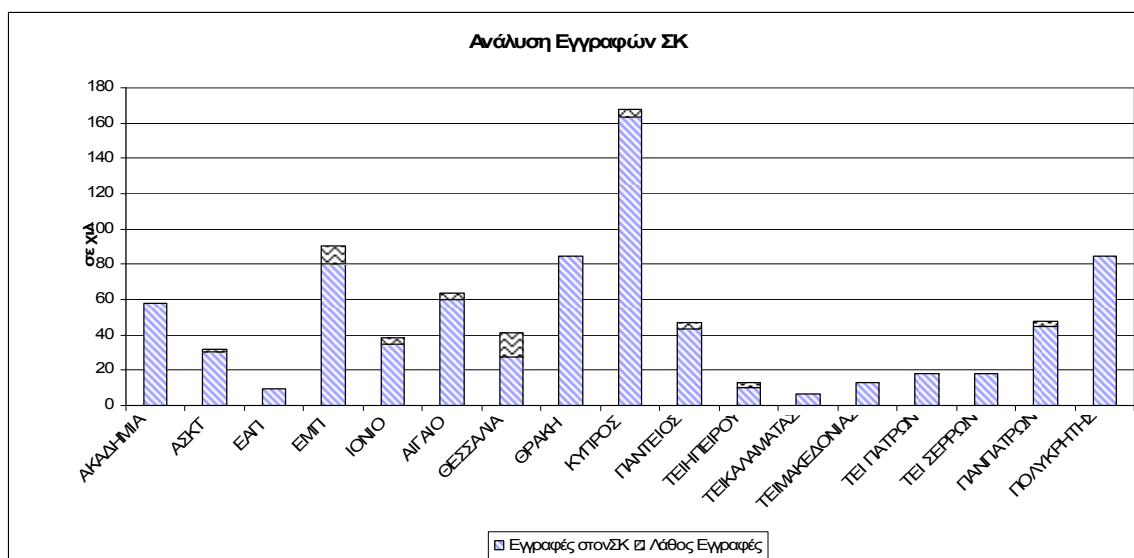
Εικόνα 1. Βιβλιοθηκονομικά Συστήματα και Τύποι MARC στις βιβλιοθήκες του ΣΚ

Την χρονική στιγμή που γράφετε το συγκεκριμένο άρθρο έχουν ενταχθεί στον ΣΚ 17 βιβλιοθήκες και αναμένετε η εισαγωγή του Πανεπιστήμιου Αθηνών, εφόσον ολοκληρωθούν οι απαραίτητες διορθώσεις στην ηλεκτρονική συλλογή. Επομένως, ήδη έχει ολοκληρωθεί το 50% και πλέον του φυσικού αντικειμένου του έργου. Επιπλέον, προγραμματίζετε να ολοκληρωθεί ως το τέλος του χρόνου η εισαγωγή το εναπομενόντων συλλογών με ADVANCE, ενώ ήδη έχουν ειδοποιηθεί οι βιβλιοθήκες με HORIZON να αποστέλουν τις συλλογές τους ακολουθώντας την διαδικασία του Πανεπιστήμιου Αθηνών. Όταν ολοκληρωθούν αυτά τα δυο βήματα θα οδηγηθούμε σε ένα ποσοστό ολοκλήρωσης της τάξης του 75% και πλέον. Ήδη με τις βιβλιοθήκες που έχουν ενσωματωθεί ως τώρα, ο ΣΚ αποτελεί την μεγαλύτερη Ελληνική βιβλιογραφική συλλογή on-line.

Στο διαγράμματα που ακολουθούν απεικονίζονται οι εγγραφές που κάθε τοπική συλλογή απέστειλε στον ΣΚ καθώς και το ποσοστό των εγγραφών που τελικά εισήχθησαν στην κεντρική βάση.

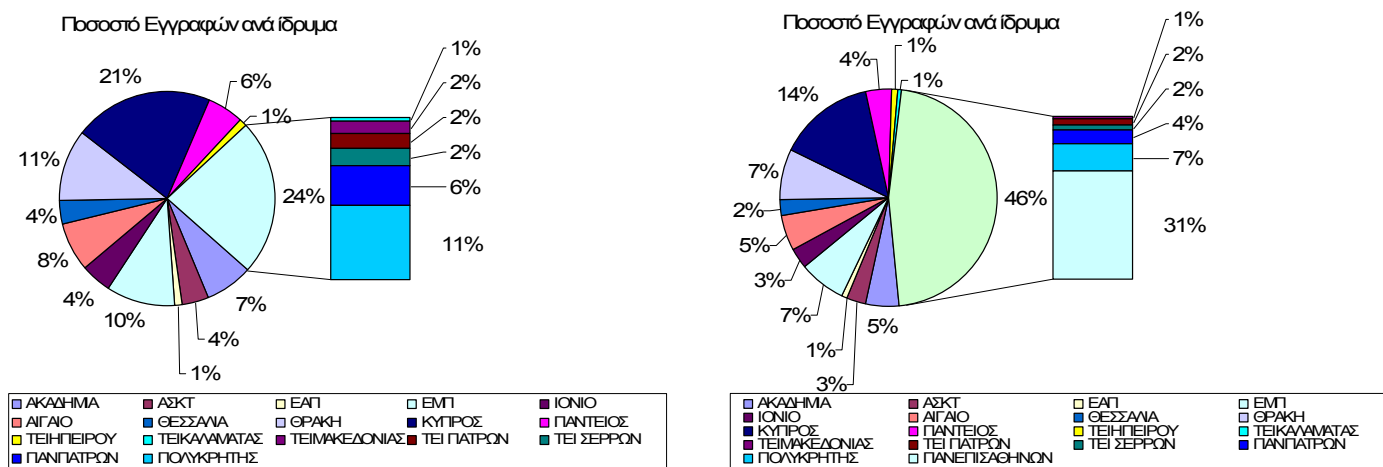

Εικόνα 2. Ανάλυση Εγγραφών στον ΣΚ (1)

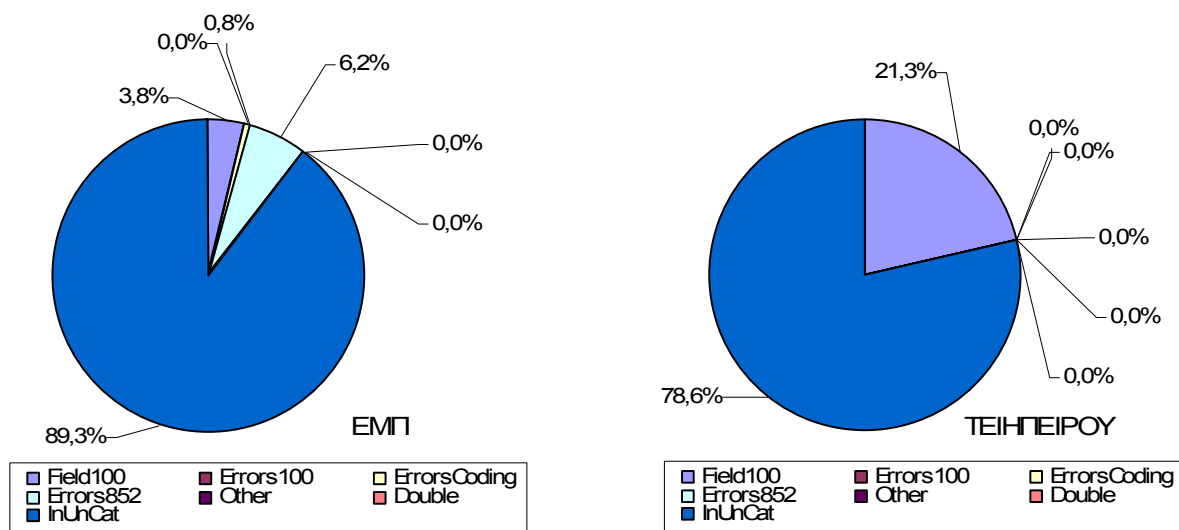
Εικόνα 3. Ανάλυση Εγγραφών στον ΣΚ (2)

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζονται τα ποσοστά συμμετοχής του κάθε ιδρύματος στις εγγραφές του ΣΚ. Δίδονται δυο απεικονίσεις των ποσοστών και πιο συγκεκριμένα πριν και μετά την ενσωμάτωση του Παν. Αθηνών.

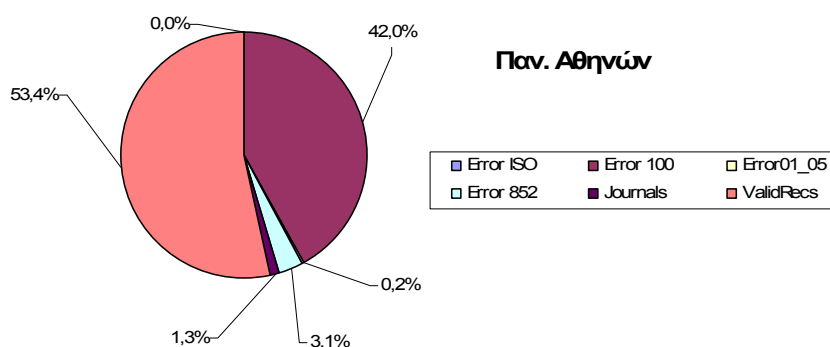
Εικόνα 4. Ποσοστά συμμετοχής στον ΣΚ πριν και μετά την ενσωμάτωση του Παν. Αθηνών

Στην συνέχεια ακολουθούν τέσσερα διαγράμματα στα οποία παρουσιάζετε η ανάλυση των εγγραφών για κάθε μια από τις βιβλιοθήκες του Παν. Κύπρου, του Παντείου, του ΕΜΠ και του ΤΕΙ Ηπείρου. Είναι προφανές ότι το ποσοστό λαθών που μπορεί να εμφανιστεί σε μια συλλογή ποικίλει από 2% ως και άνω του 21%. Φυσικά οι βιβλιοθήκες ενημερώνονται μέσω της αναφοράς που τους αποστέλλετε και μπορεί με βάση τις υποδείξεις που περιέχονται να προβεί στις διορθώσεις της συλλογής της.

Εικόνα 5. Ανάλυση Εγγραφών ΕΜΠ και ΤΕΙ Ηπείρου μετά την διαδικασία αυτοελέγχου

Τέλος παρουσιάζετε η περίπτωση του Παν. Αθηνών, στο οποίο παρατηρείτε μεγάλος αριθμός συστηματικών λαθών, για τα οποία η βιβλιοθήκη θα προβεί σε διορθώσεις.

Εικόνα 6. Ανάλυση Εγγραφών Παν. Αθηνών μετά την διαδικασία αυτοελέγχου

Μέσα από την παρουσίαση όλων των πιο πάνω παραδειγμάτων γίνεται προφανές ότι η δημιουργία του Ελληνικού Συλλογικού Καταλόγου έχει διπλό ρόλο. Αφενός θα αποτελέσει την μεγαλύτερη βιβλιογραφική βάση με εγγραφές από όλες τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και όχι μόνο, αλλά μέσα από τις διαδικασίες επεξεργασίας και ενσωμάτωσης των τοπικών συλλογών, ξεκινά η πρώτη συγκροτημένη προσπάθεια για την αναβάθμιση του επιπέδου ποιότητας και ελέγχου των εγγραφών. Μέσα από την ως τώρα συζήτηση έχει γίνει προφανές ότι όλες οι απαραίτητες τεχνικές υποδομές είναι έτοιμες για την συντριπτική πλειοψηφία των βιβλιοθηκονομικών συστημάτων και το μόνο που απομένει είναι η γρήγορη ανταπόκριση των μελών-βιβλιοθηκών στην αποστολή των ηλεκτρονικών συλλογών.

1.2.2 Τεχνικές Λεπτομέρειες Υλοποίησης

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως τα προγράμματα μετατροπών και προσαρμογής των εγγραφών έχουν ολοκληρωθεί. Επομένως οι βιβλιοθήκες μπορούν να αρχίσουν να αποστέλλουν τις εγγραφές τους για επεξεργασία και εισαγωγή. Επιπλέον μετά την ολοκλήρωση του διαγωνισμού για την προμήθεια νέου υλικού (hardware) αναμένετε νέος

κεντρικός εξυπηρετητής, ο οποίος να είναι σε θέση να υποστηρίξει τον όγκο των δεδομένων (άνω των 2 εκατομμυρίων εγγραφών).

Παραμένει βασικό πρόβλημα η αποστολή των εγγραφών από τα εναπομένοντα ιδρύματα. Οι δυσκολίες που συνήθως συναντώνται έχουν να κάνουν με την μη κατοχή της απαραίτητης τεχνογνωσίας από τους τοπικούς υπευθύνους για την διαδικασία του export αλλά και ο φόρτος εργασίας (μικρός αλλά παρών) που απαιτείτε.

1.2.3 Μελλοντικός Προγραμματισμός

Οι επόμενες κινήσεις αφορούν την ολοκλήρωση της συλλογής των ηλεκτρονικών αρχείων από τα συστήματα ADVANCE, HORIZON και ALEPH με τύπο UNIMARC. Επομένως μέσα στο επόμενο διάστημα θα έχει ολοκληρωθεί το 75% του έργου με γύρω στις 30 βιβλιοθήκες ενσωματωμένες στην κεντρική βιβλιογραφική βάση του ΣΚ. Η μη πραγματοποίηση της πιο πάνω δράσης οφείλετε στην αδυναμία υποστήριξης από τον κεντρικό εξυπηρετητή του ΣΚ τόσο μεγάλου πλήθους εγγραφών. Επιπλέον ήδη η κεντρική ομάδα του ΣΚ συντονίζει την επέκταση των δραστηριοτήτων της στην παροχή τεχνογνωσίας στον ΣΚ των Ελληνικών Δημοτικών Βιβλιοθηκών και τον αντίστοιχο ΣΚ των Κυπριακών Βιβλιοθηκών.

1.3 Αρχείο Καθιερωμένων Όρων και Ονομάτων της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσο

1.4 Διαδανεισμός

Ανάμεσα στις άλλες δραστηριότητες της κεντρικής ομάδας του ΣΚ ήταν και η διεξαγωγή του διαγωνισμού για την προμήθεια λογισμικού και του κατάλληλου εξοπλισμού για την υποστήριξη του διαδανεισμού σε Πανελλαδικό επίπεδο, από όλες τις βιβλιοθήκες μέλη του ΣΕΑΒ. Το πέραςμα από τον χειρωνακτική ή ημιαυτόματη διαδικασία διαδανεισμού μεταξύ μεμονωμένων βιβλιοθηκών σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης κρίνεται απαραίτητο για την προώθηση του θεσμού μεταξύ των βιβλιοθηκών. Για τον λόγο αυτό επιλέχτηκε το σύστημα διαδανεισμού VDX ILL MANAGEMENT SYSTEM καθώς και ο κατάλληλος server για την υποστήριξη του. Στην αρχική φάση υλοποίησης κάθε ιδρυματικός υπεύθυνος θα έχει την δυνατότητα μέσω ενός λογαριασμού να «τοποθετεί» αιτήματα διαδανεισμού προς άλλες βιβλιοθήκες στον ρόλο του δανειζόμενου ή να ανταποκρίνεται σε αιτήματα για δανεισμό βιβλίων προς άλλες βιβλιοθήκες. Το σύστημα διαδανεισμού θα συνδεθεί με την μηχανή μετά-αναζήτησης (όπως αυτή περιγράφετε σε επόμενη παράγραφο) αλλά και τον ΣΚ. Σε επόμενη φάση του έργου θα πραγματοποιηθεί και η διασύνδεση του με άλλα ILL συστήματα που «τρέχουν» στις κατά τόπους βιβλιοθήκες.

Για την ομαλή μετάβαση και χρήση του συστήματος διαδανεισμού η κεντρική ομάδα εργασίας του ΣΚ συνέταξε ειδικού τύπου ερωτηματολόγιο το οποίο θα αποσταλεί προς όλες τις βιβλιοθήκες-μέλη με σκοπό την καταγραφή της κατάστασης στο τομέα αυτό αλλά και τον καλύτερο σχεδιασμό της λειτουργίας της όλης διαδικασίας.

1.5 Θησαυρός

Η δημιουργία Ελληνικού Δίγλωσσου Θησαυρού αποτελεί μια πολυετή επιδίωξη πολλών μεμονωμένων ομάδων στον χώρο των βιβλιοθηκονομικών πραγμάτων. Η κεντρική ομάδα του ΣΚ σε συνεργασία και με την καθοδήγηση της κα. Τσάφου (Καθ. ΤΕΙ Αθηνών, υπεύθυνη για το πακέτο εργασίας για την δημιουργία του Θησαυρού) έθεσε τις βάσεις για μια ολοκληρωμένη προσπάθεια προς την κατεύθυνση αυτή. Η δημιουργία ενός δικτύου με μέλη την ομάδα του Θησαυρού της Οριζόντιας Δράσης, συνεπικουρούμενη από την κεντρική ομάδα του ΣΚ, του ΤΕΙ Αθηνών και του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης αποτελεί την καλύτερη προσέγγιση για την επιτυχία του έργου αυτού. Ήδη η ομάδα του Θησαυρού μέσω των προδιαγραφών που έθεσε για το ειδικό λογισμικό για την ανάπτυξη δίγλωσσων

θησαυρών προχώρησε σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, με σκοπό την υλοποίηση του. Το εν λόγω λογισμικό θα αποκτηθεί και από τα άλλα μέλη του δικτύου, δημιουργώντας έτσι μια οικονομία κλίμακας και σε αυτό τον τομέα, θέτοντας τις βάσεις για μια ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του έργου αυτού. Επιπλέον, η ομάδα του Θησαυρού έχει ξεκινήσει ήδη την διερεύνηση των προηγούμενων προσπαθειών (Θησαυρός ΕΚΤ, Επικεφαλίδες Εθνικής Βιβλιοθήκης, Καθιερωμένοι όροι Παντείου Πανεπιστημίου κτλ.), με στόχο την δημιουργία μιας συνολικής βάσης όρων.

1.6 Διαρκής Επιτροπές Καταλογογράφησης

Ένας από τους βασικούς στόχους του φυσικού συλλογικού καταλόγου, είναι να υποστηρίξει την ανάπτυξη και εξέλιξη τυποποιημένων μεθόδων περιγραφικής και θεματικής καταλογογράφησης, κάτι που απουσιάζει σήμερα από τις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Παράλληλα επιχειρείται η αναβάθμιση της ποιότητας των βιβλιογραφικών εγγραφών τόσο σε επίπεδο τοπικών συλλογών των βιβλιοθηκών-μελών, όσο και σε επίπεδο Σ.Κ., πράγμα μάλιστα που διαφοροποιεί θετικά το φυσικό συλλογικό κατάλογο έναντι άλλων ειδών Σ.Κ. (π.χ. Ζέφυρος).

Για την επίτευξη αυτών των στόχων κρίθηκε αναγκαία η σύσταση δύο διαρκών επιτροπών καταλογογράφησης, μίας περιγραφικής και μίας θεματικής, των οποίων τα μέλη να έχουν σημαντική γνώση και εμπειρία στον τομέα της περιγραφικής ή/ και της θεματικής καταλογογράφησης.

Έτσι, εντοπίστηκαν και προσκαλέστηκαν από τους υπεύθυνους υλοποίησης του Έργου του Σ.Κ. κατάλληλοι επιστήμονες της πληροφόρησης, οι οποίοι έχουν πραγματοποιήσει μέχρι στιγμής 3 συναντήσεις (στις 29/11/05, στις 24/02/06 και στις 26/06/06) στο χώρο του Ε.Μ.Π.

Οι δύο αυτές επιτροπές συνεργάζονται στενά με την ομάδα του Σ.Κ. της οποίας ο ρόλος είναι καθαρά επικουρικός (συντονίζει και καταγράφει τις δράσεις τους και αποτελεί τον ενδιάμεσο ανάμεσα στις επιτροπές και τις βιβλιοθήκες).

1.7.1 Περιγραφική Καταλογογράφηση

Ως βασικοί στόχοι της Διαρκούς Επιτροπής Περιγραφικής Καταλογογράφησης, η οποία απαρτίζεται από τα εξής μέλη: Αλεξάνδρα Καλογρίδη (kalo@haef.gr), Ματθαίος Στρατής (stratis@nlg.gr), Αλεξάνδρα Παπαζογλου (papaz@haef.gr), Κώστας Ζωντανός (zontanos@uom.gr), Μαρία Αραπάκη (marap@central.tte.gr) και Ιωάννα Δημοπούλου (demopoulou@nlg.gr) ορίστηκαν οι ακόλουθοι:

- ο εντοπισμός, η καταγραφή και ομαδοποίηση των διαφορετικών ή λανθασμένων τρόπων ερμηνείας και εφαρμογής των κανόνων περιγραφικής καταλογογράφησης από τις βιβλιοθήκες-μέλη του Σ.Κ.
- Η δημιουργία μιας όσο το δυνατόν εξαντλητικότερης λίστας από τις παραπάνω περιπτώσεις συνοδευόμενης από παραδείγματα, όπου θα ορίζεται η «επίσημη» πολιτική περιγραφικής καταλογογράφησης για την κάθε περίπτωση.
- ο εντοπισμός των βιβλιοθηκονόμων-κλειδιά που ασχολούνται κυρίως με την περιγραφική καταλογογράφηση στις κατά τύπους βιβλιοθήκες-μέλη του Σ.Κ.
- Η κοινοποίηση αυτής της λίστας «επίσημης» πολιτικής περιγραφικής καταλογογράφησης προς όλους τους ενδιαφερόμενους, μέσω ημερίδας, σεμιναρίων, ηλεκτρονικών εργαλείων (π.χ. email, forum, ηλεκτρονικής πλατφόρμας μάθησης κ.λ.π.).

Στην παρούσα αρχική φάση η Δ.Ε.Π.Κ. αποφάσισε να διερευνήσει συγκεκριμένες περιπτώσεις περιγραφικής καταλογογράφησης (όπως συνοδευτικό υλικό, πολύτομα έργα, σειρές, συνέδρια και συλλογικά όργανα) και σε συνεργασία με την ομάδα του Σ.Κ. απέστειλε

σχετικό ερωτηματολόγιο στις 37 βιβλιοθήκες-μέλη του Σ.Κ. από τις οποίες απάντησε ένα ποσοστό 48,6% περίπου. Το υλικό αυτό βρίσκεται στα χέρια της επιτροπής προς επεξεργασία, με τελικό στόχο να αποφασιστούν οι πρώτοι κανόνες επίσημης» πολιτική περιγραφικής καταλογογράφησης για την κάθε περίπτωση και στη συνέχεια να διοχετευτούν στους βιβλιοθηκονόμους-κλειδιά των βιβλιοθηκών-μελών του Σ.Κ. τους οποίους έχει ήδη εντοπίσει η ομάδα του Σ.Κ.

1.7.2 Θεματική Καταλογογράφηση

Ως βασικός στόχος της Διαρκούς Επιτροπής Θεματικής Καταλογογράφησης, η οποία απαρτίζεται από τα εξής μέλη: Άγης Κατωμέρης (katomeris@nlg.gr), Έλλη Άνθη-Καλοφωλιά (elli@ionio.gr), Γεώργιος Χριστοδούλου (gxristod@jour.auth.gr), Μαργαρίτα Σαμιώτη (msamioti@libd.teithe.gr) ορίστηκε ο ακόλουθος:

Η δημιουργία καθιερωμένων αρχείων αποδόσεων τυποποιημένων θεμάτων και ονομάτων στην Ελληνική γλώσσα, πράγμα που επίσης απουσιάζει από τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.

Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό όλα τα μέλη της Δ.Ε.Θ.Κ. συμφώνησαν πως ο μηχανισμός λειτουργίας της επιτροπής θα πρέπει να κινηθεί σε τρεις βασικούς άξονες:

1^{ος} Άξονας - Αυτοματισμός

Έγινε πρόταση να διερευνηθεί η δυνατότητα δημιουργίας ενός εθνικού γραφείου με έργο την καθιέρωση θεμάτων, ονομάτων (εκδοτών, συγγραφέων κλπ.) που θα οδηγήσει στη δημιουργία ενός κεντρικού αρχείου καθιερωμένων αποδόσεων.

Ως αρχικό υλικό για τη δημιουργία ενός τέτοιου κεντρικού αρχείου θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τα υπάρχοντα ψευδο-αρχεία καθιερωμένων αποδόσεων βιβλιοθηκών που χρησιμοποιούν την ελληνική και την αγγλική γλώσσα, καθώς και τα αρχεία βιβλιογραφικών εγγραφών και να χρησιμοποιηθούν λογισμικά που επιτρέπουν την αυτόματη αντιστοίχιση μεταξύ ελληνικών και αγγλικών όρων. Επίσης θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν ήδη έτοιμες μεταφράσεις αγγλικών όρων στα ελληνικά (π.χ. από διάφορες σχετικές εργασίες που έχουν αναλάβει και ετοιμάσει τα πανεπιστήμια στο παρελθόν αλλά δεν έχουν δει ευρέως το φως της δημοσιότητας). Επιπρόσθετα σε αυτό το πρώτο σώμα του υλικού θα μπορούσαν να προστεθούν και οι θεματικές επικεφαλίδες της Ε.Β.Ε.

Το έργο του εθνικού γραφείου καθιέρωσης θα μπορούσε να είναι: η συγκέντρωση του παραπάνω υλικού, επεξεργασία, διόρθωση και εμπλουτισμός αυτού με γνώμονα την ομογενοποίησή του.

Με βάση τα παραπάνω στάλθηκε ένα πρώτο ερωτηματολόγιο διερεύνησης της πολιτικής που ακολουθούν και των εργαλείων που χρησιμοποιούν οι 37 βιβλιοθήκες-μέλη του Σ.Κ. από τις οποίες απάντησε ένα ποσοστό 80,5% περίπου.

2^{ος} Άξονας - Εκπαίδευση & Ενημέρωση

Σχετικά με τον άξονα ενημέρωση & εκπαίδευση προτάθηκε να:

- να εντοπιστούν οι άνθρωποι-κλειδιά που ασχολούνται με τα αρχεία καθιερωμένων αποδόσεων σε κάθε βιβλιοθήκη χωριστά, και να δημιουργηθεί ένα mailing list με αυτούς τους ανθρώπους, στόχος που ήδη έχει υλοποιήσει η ομάδα του Σ.Κ.
- να ενημερώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα για τα πορίσματα και τις οδηγίες της Δ.Ε.Θ.Κ.
- να ετοιμαστούν μαθήματα (με θεωρία –παραδείγματα -ασκήσεις) σχετικά με τη θεματική καταλογογράφηση τα οποία να έχουν τη μορφή σεμιναρίων (workshops) που θα πραγματοποιηθούν στο άμεσο μέλλον. Επιπλέον τα μαθήματα αυτά να διατίθενται και μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας μάθησης, όπου υπάρχει και δυνατότητα διά-δρασης (π.χ. μέσω του eclass) από το δικτυακό τόπο του Σ.Κ.

- 3^{ος} Άξονας - Διόρθωση.

Τα μέλη της Δ.Ε.Θ.Κ. προτείναν να εντοπίζονται τα βασικά λάθη στον τομέα θεματικής καταλογογράφησης και με βάση αυτά να συντάσσονται διορθωτικοί κανόνες, οι οποίοι θα ανακοινώνονται σταδιακά προς τις επιμέρους βιβλιοθήκες μέσω του mailing list των ανθρώπων-κλειδιά. Οι βιβλιοθήκες θα πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη να εφαρμόζουν τους διορθωτικούς κανόνες τόσο από το χρονικό σημείο από το οποίο τους ανακοινώθηκαν, όσο και αναδρομικά.

1.7 Μετά – Αναζήτηση σε κεντρικό επίπεδο (Metasearch)

Τελευταία δράση αναφέρετε η προμήθεια και εγκατάσταση ειδικού λογισμικού μετα-αναζήτησης (MuseSearch από την MuseGlobal) για την αναβάθμιση της μηχανής αναζήτησης των ηλεκτρονικών περιοδικών της Κοινοπραξίας αλλά και της βάσης του ΣΚ. Ειδικότερα το λογισμικό MuseSearch θα εξασφαλίσει ταυτόχρονη πρόσβαση στις 23 ξένες πηγές της κοινοπραξίας και στην κεντρική βάση ADVANCE του Συλλογικού Καταλόγου. Η συγκεκριμένη δράση συντονίζεται από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο.

1.8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- [1]. The Establishment of a Union Catalogue in Greece Standards and technical issues, Interim report, [Τεκμήριο www, URL http://www.ntua.gr/library/deliv01_p2.htm , ημερομηνία πρόσβασης 10.10.2005]
- [2]. British Union Catalogue, [Τεκμήριο www, URL <http://copac.ac.uk/>, ημερομηνία πρόσβασης 10.10.2005]
- [3]. Virtual Canadian Union Catalogue, [Τεκμήριο www, URL <http://www.collectionscanada.ca/8/6/index-e.html>, ημερομηνία πρόσβασης 10.10.2005]
- [4]. MELVYL [Τεκμήριο www, URL <http://melvyl.cdlib.org>, ημερομηνία πρόσβασης 10.10.2005]
- [5]. Μπάκος, Γεώργιος Δ., Κυριάκος Γεωργάκης, Κωνσταντίνος Ζωντανός, Νικόλαος Παναγόπουλος, Α Φραντζή, and Τ Χατζηαντωνίου. 2001. Ο Συλλογικός Κατάλογος των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακοίνωση στο *Σύνδεση Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με την Εκπαιδευτική Διαδικασία*, 79-83. 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- [6]. Παπάζογλου, Βασίλειος. 1999. Συλλογικός Κατάλογος ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Ανακοίνωση στο *Οργάνωση & Συνεργασία Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών στην Ψηφιακή Εποχή*, επιμέλεια Γιάννης Κλαψόπουλος, and Νάντια Χαγιαλά, 225-38. 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- [7]. Τσούτσου-Δημοπούλου, Ιωάννα, Κωνσταντίνος Ζωντανός, Ανθή Κατσιρίκου, Αλεξάνδρα Παπάζογλου, and Γεώργιος Χριστοδούλου. 2000. Ο Συλλογικός Κατάλογος εργαλείο ανάπτυξης για τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα και μέσο βελτίωσης των υπηρεσιών τους προς τους χρήστες. Ανακοίνωση στο *Η Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη ως Εκπαιδευτική και Ερευνητική Μονάδα στην 3η Χιλιετία*, 179-94. 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
- [8]. Τσιμπόγλου, Φίλιππος, και Γεώργιος Βουγιουκλής. 2004. Συλλογικός Κατάλογος - Πορεία υλοποίησης. Ανακοίνωση στο *Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες. Επεκτείνοντας τα όρια ...*, 281-91. 12ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Σέρρες: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Σερρών
- [9]. Hider, Philip. 2004. The bibliographic advantages of a centralised union catalogue for ILL and resource sharing. *Interlending & Document Supply* 32, no. 1: 17-29.

- [10]. Dovey, Matthew (2000) *So you want to build a union catalogue?* Available URL: <http://ariadne.ac.uk/issue23/dovey/intro.html>
- [11]. Stubley Peter, Bull Rob and Kidd Tony (2001). *Feasibility Study for a National Union Catalogue: Final Report*. Available URL: <http://www.uknuc.shef.ac.uk/NUCrep.pdf>
- [12]. Cousins, Shirley (1997) *COPAC: the new nationally accessible union catalogue* Available URL: <http://www.ariadne.ac.uk/issue8/copac/intro.html>
- [13]. Husby, Ole (1999) *Real and virtual union catalogues*. Available URL: <http://www.caslin.cz:777/caslin99/a2.htm>
- [14]. Stubley, Peter, Bull Rob and Kidd Tony (2001) *The UK National Union Catalogue Feasibility Study. Pat 2: observations and user testing of physical and virtual models*, The New Review of Information and Library Research. (7), pp.27-45
- [15]. Stubley, Peter (1999) *Clumps as catalogues: virtual success or failure?* Available URL: <http://www.ariadne.ac.uk/issue22/distributed/distukcat2.html>